

YAPISINA GÖRE KELİMELELER

Kelimeler yapılarına göre üçe ayrılır .

1 - **Basit Kelimeler** : Kök halinde bulunan ya da aldığı ek ile anlamı değişmemiş olan kelimelere denir.

☉ Bir kelimeye getirilmiş ekler atıldıktan sonra geriye kalan kısmına **kök** denir.

* evdeki → ev

* kalemin → kalem

* yolların → yol

* geldi → gel

* seviyorum → sev

* okuyacağız → oku

☉ Aldığı ekler ile anlamı değişmemiş kelimeler de basit yapılıdır.

* kediler → Çoğul eki almış.

* bahçedeki → Durum ve yer bildiren ek almış.

* arabamız → Sahiplik eki almış.

* ağaçta → Durum eki almış

Altın Bilgi 1° : Kelimelerin anlamını değiştirmeyen eklere **çekim ekleri** denir. Çekim ekleri kelimelerin anlamlarını değiştirmezler. Bunlar :

1 - **Çoğul Ekleri** : - ler ; - lar (çiçekler , çocuklar)

2 - **Durum (Hal) Ekleri** : - e , - i ; de ; - den (evee , evii , evdee , evdene)

3 - **Sahiplik Ekleri** : - m ; - n ; - i ; - im ; - in ; - leri (annemm , annenn , annesii , annemizmiz , anneniziz , annelerileri)

4 - **Zaman Ekleri** : - di ; - miş ; - yor ; - ecek ; - acak ; - r (verdi , vermişmiş , veriyoryor , verecekecek , veririr ,)

5 - **Kişî Ekleri** : - m ; - n ; - k ; - niz ; - ler (geldimm , geldinn , geldikk , geldiniziniz , geldilerler)

Örnekler : * Çocuklar parkta top oynuyorlar.

Basit K.

Basit K.

Basit K.

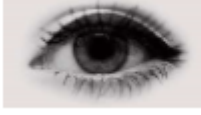
Basit K.

* Babam otobüs ile Ankara'ya gidecek.

* Annemin okulda toplantısı varmış.

2 - Türemiş Kelimeler : Yapım eki almış olan kelimelere denir. Yapım eki alan kelimeler yeni bir anlam kazanır.

göz : Görme organımız.

Basit Kelime

gözlük : Görme bozukluğunda kullanılan araç

Türemiş Kelime

Altın Bilgi 2° : Kelimelerin anlamını değiştiren eklere **yapım ekleri** denir. Dilimizde yüzden fazla yapım eki vardır. Yapım ekleri ; - li , - ci , - lik , - siz , - gi , - daş ekleridir.

* ev → evli

* kalem → kalemlik

* simit → simitçi

* çiz → çizgi

* av → avcı

* vatan → vatandaş

* sil → silgi

* tuz → tuzluk

Etkinlik : Aşağıdaki eklerle beşer tane kelime türetiniz.

1. - li eki : .....

2. - ci eki : .....

3. - lik eki : .....

4. - gi eki : .....

5. - siz eki : .....

6. - daş eki : .....

Altın Bilgi 3° : Yapım ekiyle türetilmiş kelime ile , türetildiği kök arasında anlam ilişkisi vardır.

* Su ile suluk kelimesi arasında anlam ilişkisi olduğu için suluk kelimesi **türemiş** kelimedir.

* Kek ile keklük kelimesi arasında anlam ilişkisi olmadığı için keklük kelimesi **basit** kelimedir.

* Bal ile balta kelimesi arasında anlam ilişkisi olmadığı için balta kelimesi **basit** kelimedir.

3 - Birleşik Kelimeler : İki ya da daha fazla kelimenin birleşmesi ile meydana gelen yeni anlamdaki kelimeye denir.

atlı

+

karınca

→

atlıkarınca

* kara + deniz → Karadeniz

* hanım + eli → hanımeli

* çanak + kale → Çanakkale

* cuma + ertesi → cumartesi

Etkinlik : Aşağıdaki kelimelerle birleşik kelimeler türetiniz..

Kelime	Kelime	Birleşik Kelime
pazar	çiçeği	
ateş	yarık	
eski	altı	
baş	dolu	
hasta	ertesi	
sivri	dolabı	
buz	sayar	
kuş	hane	
karnı	ciğer	
deniz	sinek	
ak	şehir	
bilgi	hekim	
ay	burnu	
ana	böceği	

ETKİNLİK

Aşağıdaki verilen kelimeleri türlerine göre işaretleyiniz.

Kelime	Basit	Türemiş	Birleşik	Kelime	Basit	Türemiş	Birleşik
Karınca				Salata			
Oyuncu				Huzurevi			
Çanta				Haklı			
Kahvaltı				Gözlükçü			
Konyalı				Karabaş			
Kuşkonmaz				Gülmüyorum			
Havasız				Anıtkabir			
Dolaba				Görgüsüz			
Yazıyorum				defterimin			
Şekerci				Sevgi			
Tatlı				Anayol			
İşçi				Pazartesi			
Dergi				Musluk			
Sırdaş				Almanca			
Duygu				Yüzbaşı			
Kurbağa				Kamyon			
Köydeki				Acı			
Konuş				Gazeteci			

